ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Little Russian Nat'l Union
of America
at 33 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year ..... $2.00 | Canada & Europe:
half year ..... 1.00 | per year $3.00
single copy.. .03 | half year 1.50

СВОБОДА

ЗАПОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу.
видає
„Руский Народний Союз"
в Америці
33 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік......... $2.00 | Канада і Европа:
на пів року 1.00 | на рік......... $3.00
поод. число .03 | на пів року 1.50

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота 19-го вересня 1914. Ч. 51. | VOL. XXII. Jersey City, N. J., Saturday, September 19, 1914. N. 51.

АВСТРІЙЦІ ВЗЯЛИ ЗНОВА 41.000 МОСКАЛІВ ДО НЕВОЛІ.

750.000 німецька армія в Польськім Королівстві.

Російська головна армія загрожена з трох боків.

Німці, занявши догідні становища, здержали дальший похід Французів.

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕНЄ

НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З РОСІЄЮ:

З терену війни в Галичині нема знова зовсім певних відомостий. Петроградські телеграми доносили перед трома днями про занятє Городка і Мостиск. Натомісць телеграми з Відня заперечують ті вісти і доносять про побіду австрійської армії під Городком і про полонене 41.000 Москалів. З причини, що дотепер російські телеграми не згадують про облогу Перемишля, але противно, говорять про конечність відісланя частини війск до Польського Королівства, належить приняти, що вісти з Відня є правдиві. Австрійські армії під командою генералів Авфенберга і Данкля, які находили ся на боєвій лінії Рава руська і Томашів, получили ся разом і приступають до офензиви.

В Польськім Королівстві грозить Москалям велика небезпека, іменно окруженє російського центра з трох боків. На полудни находять ся німецькі й австрійські війска в Люблині, на заході в Лодзі, а на півночи спішить на Варшаву німецька армія під командою ген. Гінденберга.

У Східних Прусах нема ніодного Москаля, обі російські армії розбиті на прах. Рештки розбитих армій утікають до кріпостий Ковна і Варшави. Похід Москалів на Берлін покінчив ся цілковитим розбитєм північних російських армій, які числили разом около 10 корпусів т. є. одної третої части всего російського війска.

———o———

НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З ФРАНЦІЄЮ:

Тут не зайшли в послідних двох днях жадні важнійші зміни. Головна лінія боєва тягнеть ся від ріки Оаз, через згіря над рікою Айсноо, відтак через Верден, Туль аж до швайцарської границі.

Німці заняли дуже корисні становища, які укріпили тяжкими гарматами.

Битва здовж цілої лінії триває дальше, без рішаючих вислідів.

Всякі вісти про окруженє німецької армії ген. Клюка і німецького наслідника престола показали ся неправдивими. Противно, Англійці понесли тяжкі страти. Після французьких донесень стратили вони в послідних днях около 15.000 в убитих і ранених.

Ціла Бельгія остає надальше в руках Німців, крім міста Антверпії, яке Німці окружили зі всіх сторін, приневолюючи бельгійську армію цофнути ся до кріпости.

Війна з Росією.

в Галичині:

АВСТРІЙЦІ ВЗЯЛИ 41.000 МОСКАЛІВ У НЕВОЛЮ.

Манчестер, 16. вересня. — Австрійський посол Злучених Держав одержав від міністра для справ заграничних, графа Берхтольда, телеграму слідуючого змісту:

„Нової битви на воєннім терені в Галичині нема. В послідній битві під Городком взято 41.000 Москалів до неволі, яких відіслано до полудневих і західних країв.

З того належить вносити, що Москалям ще далеко до облоги Перемишля. Рівнож належить сподівати ся, що Москалі будуть мусіли значну часть своїх війск вислати з Галичини на північ коло Вільна і до Польського Королівства, де їм грозить велика небезпека зі сторони Німців. Коли Німцям і Австрійцям удасть ся розбити центр російської армії в Польськім Королівстві, тоді всі дотеперішні успіхи Москалів в Галичині будуть безвартісні і вони будуть мусіли поволи опорожнювати Галичину.

ЗЛУКА АВСТРІЙСЬКИХ АРМІЙ ГЕН. АВФЕНБЕРГА І ДАНКЛЯ.

Лондон, 16. вересня. — З Риму доносять, що після вістий, одержаних з Петрограду, Австрійцям удало ся злучити обі армії, якими доводять генерали Авфенберг і Данкль. Обі армії злучились разом у віддаленю 32 миль на північ від Перемишля. Але вони стратили підчас того 40% війска.

Московська брехня вийшла знова на верх. Армії висше згаданих генералів находили ся коло Рави руської і Томашева. З Петрограду доносили Москалі недавно, що обі армії цілковито розбиті і ціле війско взяте у неволю. А тепер самі Москалі признають, що обі армії злучили ся разом. Тимсамим окруженє Перемишля Москалями від півночи стало неможливе. Зі самого встиду мусіли Москалі зробити в поданій відомости брехливий додаток, що обі австрійські армії стратили 40% війска.

МОСКАЛІ ПОДАЮТЬ ПРИЧИНУ ВЕЛИКИХ СТРАТ АВСТРІЙЦІВ.

Петроград (через Лондон), 17. вересня. — Причиною великих побід над Австрійцями в Галичині була та обставина, що австрійська армія в Галичині була зложена майже виключно з ополченя, яке ніколи не служило при війську.

Правильне війско Австрійців находить ся в Польськім Королівстві, в Сербії і у Франції.

Перед кількома днями доносили Москалі брехливі вісти про полонене 250.000 Австрійців. Очевидно, що в ті брехні ніхто не повірив, навіть їх союзники Англійці, тому Москалі старають ся тепер вибрехати в сей спосіб, що полонені не були властиво жовніри, але люди, належачі до загального ополченя (ляндштурму), і то такі, що ніколи при війску не служили. Колиб навіть приняти, що се правда, то в якім сьвітлі представляєть ся „хоробре" московське війско, коли австрійський ляндштурм потрафив доси через так довгий час недопустити Москалів навіть до Перемишля.

1.800 РОСІЙСЬКИХ ЗАПРОДАНЦІВ ДОЖИДАЄ КАРИ.

Берлин (бездр. телегр.), 17. вересня. — З Відня доносять, що 1.800 галицьких зрадників перевезено до міста Грацу (в Стирії), де стануть небаром перед воєнним судом. Арештовані зізнають, що Москалі їх підкупили і заплатили їм грубі гроші, щоби доносили про становища австрійських війск. Се вони дійсно й робили при помочи умовлених знаків.

Тепер доперва вийшла на яву зрада галицьких москвофілів-запроданців. Се наслідки довголітного попираня Поляками москвофільської політики в Галичині. Заслужена кара стріне тепер кацапських запроданців за зраду нашої держави а передівсім за зраду власного народа.

ВІДОЗВА ЦАРЯ ДО НАРОДІВ АВСТРІЇ.

Петроград, 17. вересня. — Великий князь Николай Николаєвич оголосив в імени царя проклямацію до поневолених народів в Австрії. Ся проклямація появила ся в 9 мовах. Зміст її є слідуючий:

„Австрія виповіла війну великій Росії за се, що вона, вірна давній традиції, не хотіла позволити на поневоленє сербського народа.

„В імени великого царя Росії заявляю отсим, що Росія, котра так часто проливала кров в обороні вольности народів, не бажає собі нічого більше, як лише привернення прав і справедливости для поневолених народів.

„Росія приносить Вам свободу і здійсненє Ваших національних бажань. Народи Австрії нехай ростуть і розвивають ся, нехай задержать мову і віру своїх батьків.

„В надії, що моє бажанє є рівночасно Вашим бажанєм, взиваю Вас всіх, прийміть наші війска, які борять ся за Вашу справу, як своїх щирих приятелів".

Безличність московського ката переходить вже всякі границі. Та не стало на сьвіті так легковірних людий, котрі хотіли би вірити ще в якусь обітницю хочби самого царя. Одинокі його прислужники — се москвофіли серед деяких славянських народів, які за московські рублі вислугують ся цареви, зраджуючи свій нарід.

МІСТО ОДЕСА В РУКАХ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ.

Відень, 17. вересня. — З Букарешту доносять, що до російського посольства в Румунії надійшли вісти про грізну революцію в Одесі. Місто находить ся в руках революціонерів. По кількадневній боротьбі на улицях міста захопили революціонери власть у свої руки. Війско, вислане проти них, перейшло на їх сторону і вимордувало всіх офіцирів. Революціонери увільнили увязнених, причім убили поліцмайстра, начальника жандармерії і прочих висших урядників поліції. На приказ військових властий російський воєнний корабель „Пантелеймон" бомбардує місто зі сторони моря, острілюючи державні будинки, а передівсім касарні, де мають осідок революціонери і збунтовані жовніри.

Російські телеграми не згадують ні словечком про революцію, яка горить в ріжних краях Росії. А тимчасом революція прибирає щораз більші розміри. Наразі дійшли вісти про революцію в полудневій Україні, на Кавказі, в Польськім Королівстві і у Финляндії. У Финляндії не змогла Росія навіть перевести мобілізації. Рівнож і сам Петроград є непевний. Вісти доходять, що петроградський корпус не міг відійти на поле битви задля великої небезпеки в головній столиці Росії. Тим дасть ся також оправдати причину скорої утечі царської родини до Москви. Прийшла хвиля кривавої відплати відвічним катам-царям.

———o———

в Польськім Королівстві:

НОВА 750.000 НІМЕЦЬКА АРМІЯ ПРОТИ МОСКАЛІВ.

Лондон, 17. вересня. — З Петрограду доносять, що нових 12 німецьких корпусів прибуло до Польського Королівства. Загально припускають, що Німці приступлять до сильної акції проти російського центра, який находить ся на лінії Варшава-Люблин.

Мимо великих побід Москалів, про які щоденно доносить телеграми з Петрограду, положене їх з кождим днем гірше. В Польськім Королівстві є Москалі загрожені з трох боків: від полудня (німецькі й австрійські війска обсадили Люблин), від заходу (місто Лодзь в руках німецьких) і від півночи (занятє Німцями міста Сувалки). Небаром належить сподівати ся на головній лінії в Польськім Королівстві великої битви, яка рішить долю головної російської армії.

СТРАХ МОСКАЛІВ ПЕРЕД НІМЦЯМИ.

Лондон, 17. вересня. — З Петрограду надійшли вісти, що великі сили німецькі находять ся в Польськім Королівстві і прямують на Варшаву. Московські знатоки воєнні припускають, що Німці пійдуть в глиб російської держави. Німецька армія під командою ген. Гінденбурга грозить Варшаві. Через се Німці не лише обезпечать Східні Пруси, але рівночасно змусять російський генеральний штаб значну часть війск відкликати з галицького терену війни, щоби скріпити центр боєвої лінії в Польськім Королівстві.

Такі вісти подають московські й англійські жерела. Та се однак не шкодить Москалям дальше ширити брехні про великі побіди в Галичині. Небаром почуємо зі сторони Петрограду вість, що російська армія не могла облягати Перемишля, бо війска мусіли відійти до Польського Королівства. В сей спосіб вибрешуть ся Москалі, чому не заняли Перемишля.

НІМЦІ ЙДУТЬ НА ВАРШАВУ.

Берлин (через Лондон), 17. вересня. — Побідні німецькі війска, які розбили на прах обі великі російські армії у Східних Прусах, перейшли російську границю і переслідують дальше Москалів. Ген. Рененкампф утікає з недобитками своєї армії в напрямі кріпости Ковна і йому грозить небезпека цілковитого окруженя. Рештки другої армії утікають в найбільшім неладі в напрямі Варшави.

Австрійський генеральний штаб доносить, що армії генералів Авфенберга і Данкля злучили ся разом і приступили до офензиви. Петроградські вісти про здобутє Городка є неправдиві.

———o———

у Східних Прусах:

МОСКАЛІ ПРИЗНАЮТЬ СЯ ДО ПОРАЖЕНЯ У СХІДНИХ ПРУСАХ.

Петроград, 16. вересня. — Генерал Рененкампф доносить, що йому вдало ся виратувати свою армію з великої небезпеки. Лише часть армії понесла значні страти. Ціла російська армія подала ся перед великою перевагою Німців назад в напрямі кріпости Ковна.

Другу російську армію вислано на полудневу границю Східних Прус, щоби обезпечити ліве крило цофаючої ся армії ген. Рененкампфа. Ся армія заняла корисне становище і є досить сильна, щоби здержати дальший похід Німців до Польського Королівства.

Москалі поволи й обережно признають ся до великого пораженя у Східних Прусах. В новешій телеграмі є якраз згадка про обі російські армії: вільненську і гродненську, які після урядових вістий з Берлина зістали зовсім розбиті. Обі ті армії числили разом около 8 корпусів. Німецькі війска переслідують недобитків обох російських армій. Вільненська армія під проводом ген. Рененкампфа втікла в напрямі кріпости Ковна, друга армія т. зв. гродненська в напрямі Варшави. Німці перейшли на сході і полудни російську границю.

НІМЦІ ЗАЙМАЮТЬ МІСТО СУВАЛКИ.

Берлин (бездр. телегр.), 17. вересня. — Німецькі війска, які перейшли російську границю на полудни Східних Прус, заняли місто Сувалки. В місті на місце російських урядів заведено німецьку військову управу. Головна армія посуваєть ся в глиб Польського Королівства.

———o———

Війна з Францією.

УРЯДОВИЙ РАПОРТ ПРО ПОЛОЖЕНЄ У ФРАНЦІЇ.

8220

Берлин (через Лондон), 17. вересня. — Німецьке міністерство війни подає до відома, що похід французької армії на цілій лінії здержаний. Німецькі війска заняли дуже корисні становища і в кількох місцях відбили атак Французів і їх союзників, спричиняючи їм великі страти. Новий воєнний плян є вповні переведений. В битві над рікою Марною Французи не віднесли ніякої побіди; праве німецьке крило подало ся назад з тої причини, що при помочи літака одержано вість, що зближаєть ся розмірно велика французька армія.

…Всякі вісти про побіду армії ген. Кл ка не правдиві. Ціл… відворот німецької армії відбув ся дуже скоро і без найменьших страт. Новий плян воєнний німецького штабу остає покищо тайною. Однак самі Французи признають ся, що, заки Німці опустили бі Францію, мусїли би прийти ще найменьше до трох великих битв.

НІМЕЦЬКІ УСПІХИ У ФРАНЦІЇ.

Вашінгтон, 17. вересня. — До німецького посольства надійшла телеграма слїдуючого змісту:

„Всї французські й англійські донесення про побіди у Франції є неправдиві. Відворот німецького правого крила був дуже удатним маневром. Всякі зусиля французької армії, щоби переломити німецьку боєву лінію, були даремні; її напади відперто на цїлій лінії.

„Вісти про успіхи Німців в многих місцях боєвої лінії потверджують ся. На віть після французьких донесень Англійці стратили в послідних кількох днях около 15.000 людий в убитих і ранених".

ПОСЛІДНИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ РАПОРТ ПРО ВОЄННЕ ПОЛОЖЕНЄ.

Париж, 17. вересня. — Вечером появив ся урядовий рапорт про воєнне положенє:

„На нашім лївім крилї, на згірях коло ріки Айсни, Німцї держать ся, мимо того, що в кількох місцях подали ся назад.

„В центрі боєвої лінії не зайшли ніякі зміни. Німцї, здаєть ся, укріпляють свої становища здовж Аргонських лісів.

„На правім крилї, в Льотарингії і у Вогезах, положенє рівнож не змінило ся.

„Загально беручи, боротьба триває здовж цїлої боєвої лінії, яка тягнеть ся від ріки Оаз аж до ріки Мез. Німцї заняли дуже користні становища, які укріпляють тяжкою артилєрією.

„Наші успіхи є повільні, але наші війска бють ся з великим запалом і хоробро".

НІМЕЧЧИНА ВИСИЛАЄ НОВІ ВІЙСКА ДО ФРАНЦІЇ.

Антверпія, 17. вересня. — **З міста Ахен прибули до Бельгії нові відділи німецького війска. Загально здогадують ся, що нові війска є призначені на скріпленє правого німецького крила у Франції. В протягу послідних 24 годин перейшло поверх 60.000.**

Коло міста Брукселї Німцї укріпляють ся. Бельгійська армія, яка находить ся в Антверпії, була приневолена схоронити ся до кріпости.

Всякі поголоски, що Німці опорожнили вже Бельгію, є неправдиві. Ціла Бельгія находить ся і надальше в руках Німців. Утеча бельгійської армії до кріпости Антверпії вказує, що Німці окружили її зі всіх сторін і приступили до облоги.

ПОСЛІДНА НІМЕЦЬКА ЛІСТА СТРАТ.

Берлін (через Лондон), 15. вересня. — **Урядово проголошено 24 з ряду лісту страт. Вона виказує 784 убитих, 2.190 ранених і 314 пропавших.**

Всї дотеперішні страти Німців числять: 4.134 убитих, 15.985 ранених і 5.070 пропавших.

З ранених повернули вже деякі знова на поле битви.

ВІЙНА НА МОРИ.

НІМЦЇ ЗАТОПИЛИ 5 АНГЛІЙСЬКИХ КОРАБЛІВ.

Токіо, 17. вересня. — **Тут надійшла вість, що німецький воєнний кружляк „Емден" затопив недалеко індійського побережа 5 англійських транспортових кораблів. Загально догадують ся, що на кораблях находили ся війска з Індії, призначені на поміч у війні з Францією.**

БИТВА НА БАЛТИЙСЬКІМ МОРИ.

Берлін (бездр. телегр.), 15. вересня. — **На Балтийськім мори прийшло до битви між німецькою а російською фльотою. Німецька фльота складаєть ся з 29 воєнних кораблів. Про вислід битви не наспіли доси жадні відомости.**

Воєнні записки.

ПЕРЕДЧАСНА РАДІСТЬ.

Канадські ґазети в Америці: „Луцикова „Правда(?)". Доброва „Русскій Эмигрантъ" і Филиповського „Свѣтъ" неповиннї величезною радостю з причини занятя Львова Москалями. Нема мінуть паслїдних падуття радостною нінію і боєлиц..ненно".

Господинове редактори тих ґазеток вважають занятє Львова за великанський успіх російського війска і навіть не хотять вірити, що австрійське війско лишило Львів без оборони та, що Москалі взяли нашу галицьку столицю без одного вистрілу.

Порадимо вам, господинове, спитати ся російського амбасадора Бахметєва з Вашінґтону, чи се великий успіх чи ні. Він вам скаже так:

— Господинове Луцик, Добров і Филиповський! З вас такі редактори як з Гецева професор! Адже знана річ, що наше (російське) війско є кепське, тож не можна згори заповідати йому побіди ані тїшити ся тим, що воно заняло Львів. Під Львовом стояло воно більше ніж тиждень, заки перемогло чотири рази меньшу австрійську армію. Львів мусїли Австрійці опустити також як Бельґи опустили свою столицю Брукселю, бо отверте місто не можна боронити проти великої армії. А здобутє отвертого міста може йому принести велике лиш тї шо Потім увяжайте, господинове, мені російському амбасадорови аж стидно, що наше (російське) війско дві тижні стояло під Городком (недалеко Львова), щоби здобути два горбки і кілька ставів. Головна російська армія, що пійшла на Галичину, тепер є недалеко Перемишля. Заняла вже навіть Мостиска, але ще до здобутя Перемишля дуже далеко, бо то вельми сильна твердиня. Доси Москалі ще жадної твердині не здобули, лише кілька неукріплених міст і місточок. Аж тепер стануть під твердинею і будуть мати нагоду показати свою силу.

— Ваше сіятельство, таж я так не можу написати в „Правдї(?)"! — скаже прибитий Луцик.

— Пишіть! — відповість російський амбасадор — правдою (не вашою „правдою") цїлий сьвіт перейдете! Уважайте, що як наше війско буде втікати зпід Перемишля так як вже втїкло з Прус, то і вам буде лекше втікати від видуманих російських побід, а признатись до невдач.

— А чому англійські ґазети також розписують ся про „русскі" побіди в „Галиції"? — спитаєсь ся дальше Луцик.

— То бачите, господине, — скаже російський амбасадор — з тої причини, що вони не знають, про що пишуть. Наша (російська) воєнна головна квартира не має чим перед сьвітом похвалити ся і пускає бодай такі вісти: „Наша славна армія здобула місто Куряни", — „Наше війско заняло Перемишляни", — „Русское войско в Галичинї здобуло Підгайці" — і т. д. Тутки в Америці редактори не розуміють ся на воєнних справах, а Европи не знають, тож мирчують собі, що Куряни або Перемишляни то такі твердинї як наприклад бельгійська кріпость Лієж або французька Мобеж чи яка там инша. Як би Підгайці не були кріпостю, гадає собі такий Американець, то прецінь Москалї так широко про здобутє Підгаєць не трублли би по сьвіті. А він не знає, що мармуть так трубіти, бо инакших побід нема. Сьмійте собі пишуть: „Генерал Русский о Америці чує на ґазету в за 17. с. м. Пише вона, що Москалї здобули Перемишль. Чи ви, господинове Луцик або ви Добров або ви Филиповський, віруте в се?

Луцик: Вірю!

Добров: Я також вірю, але не розумію того, хоч мені в лоб стрільте!

Филиповський: Я такса.. ко вони!

— Отже послухайте, скаже дальше російський амбасадор — я згори знаю, що се брехня і знаю, чому ґазета так бреше. Ціла причина лежить в тім, що редактор сеї нюйорської англійської ґазети привик такі Куряни, Завалів чи Підгайці уважати за сильні твердині. Колиж він нині одержав з Европи телеграму, що Москалї здобули Мостиска недалеко Перемишля, то він гадає собі, що Москалї і зараз найблизшу подібну твердиню Перемишль заняли. Він лише дивить ся на мапу і як бачить, що се близко, то здобуває вже самий на папері. До Перемишля така робота впала легко, але під Перемишлем застрягне і російське війско і перо американського редактора.

Луцик: Як же то можливе?

— Бо Перемишль то не Підгайці, Перемишль, кажу вам, дуже сильна кріпость, а Підгайці жидівське місточко.

Добров: Але за який час то наші можуть здобути і Перемишль і Краків і Відень і Берлін? Га?

— Писком, писком! — господине, — скаже російський амбасадор. Ше хто знає, чи не будуть втїкати наші (російські) вояки з Галичини також як вже з Прус?! А тоді покинуть не лише Львів, але хто знає, чи і Києва серед дальшої утечі не покинуть, а втїкнуть аж поза ріку Дон. Отже працюйте, господинове, ідіть собі до своєї роботи, але слухайте ся бути розумними і не тїште ся занятєм Львова як циган теплом від місяця, бо ваша втїха ще дуже передчасна. Хто знає, чи не сего місяця не будуть Москалї втїкати зі Львова!

РОСІЙСЬКИЙ ЦАР І ГАЛИЦЬКІ ЛЕМКИ.

Російський цар зробив ся тепер дуже щедрий. Роздає на всї боки, що аж самий вже ледви боками робить. До Поляків пише по польськи, що дасть їм Польщу і заложить на свою лепету польську „куруну"; до жидів пише по жидівськи, що дасть їм всї права і готові ще вбрати ся в „мабмурку" та піти до божниці просити жидівської ласки. Галицьким Русинам обіцює царську ска..волю, навіть Чехам, Сербам, Словакам, Словінцям, Румунам, Мадярам та Італійцям в Австрії обіцює, що визволить їх зпід австрійської конституції, а дасть їм покушати московської свободи.

Лише московському й українському народови в Росії нічого цар не обіцяв.

Але се ще не пропало. Може — як припече — то і тим народам щось обіцяє. Може не буде обіцювати своєї „волі", бо нею ще відстрашить їх, але зробить якусь иншу обіцянку. Що то шкодить обіцяти?!

На одних тільки Лемків у Галичині цар забув цїлком. Хоч там на Лемківщині більше є москвофілів ніж в цїлій східній Галичині, то цар на се не зважав. Не то що обіцянки їм не дав, але ще готовий їх віддати Полякам.

Ґазети доносять, що російський цар використав гостину свого війска в Галичині та іменував графа Володимира Бобрінського губернатором східної Галичини, й оголосив, що східну Галичину аж по ріку Сян прилучує до Росії яко нову російську губернію.

Чому цар видав такий указ, що забирає східну Галичину лише по Сян? Чи він прирік Полякам віддати західну Галичину аж до ріки Сяну разом з руською Лемківщиною, щоби прилучили собі до Польщі, яка має повстати з царської ласки??!

Сей царський указ певно здивував не одного Лемка. Лемків Українців се не здивувало, бо вони знають, що цар наш нарід дав би і жидам і Татарам, як би тільки мав певність, що воно йому пожерють. Він самий тільки не пожере, а Поляки в пожиранню Русинів рідні брати Москалїв, то чому-ж би цар не мав їм кинути яких чверть міліона Русинів.

Але Лемки москвофіли гадали, що той цар з Петербурга (тепер вже Петроґрада, але цар в пересваній столиці не сидить, лише в старій Москві) принесе їм визволенє зпід Поляків, а тимчасом він їх готовий прилучити до нової Польщі.

Лемківщина тягнеть ся від ріки Сяну на захід яких 200 кільометрів. В Низких Бескидї і на північ від нього живе з чверть міліона Русинів Лемків: коло Риманова, Івонича, Буківська, Дуклі, Березова, Коросна, Ясла, Горлиць, Грибова, Нового Санча, Старого Санча і т. д.

Всїх тих Лемків хоче цар подарувати Полякам до нової їх держави.

Се царська щедрість чужим коштом.

Коли би цар заняв східну Галичину разом з Лемківщиною, то хоч в Росії неволя, але вєтаки наші брати з Галичини були би близко своїх братів України і як за нових часів не зломили би московську неволю, то знова відділи би. Але маленька галузь нашого народу, відірвана від корення, пропала би в польськім морі.

Одначе можемо потїшити американських Лемків сьвідомих Українців і темних москвофілів, що указ царя писаний вилами на воді. Бо то не він буде визначувати границї, лише німецькі й австрійські баґнети. Де стануть тї баґнети при кінцї війни, там будуть границї.

А вони вже скорше вишишуть границю по Дон ніж по Сян.

ЯК УСТУПАЮТЬ НІМЦЇ?

Німцї в останних днях поволи уступають зпід Парижа у Франції. Зменьшили свою боєву лінію і посувають ся поволи на схід до німецької границї. Причина того між иншим лежить в тім, що мусїли трохи війска з Франції забрати і вислати проти Росії до Східних Прус.

Сим відворотом тїшать ся Французи наче своєю побідою, а Москалї тїшать ся буцїмто успіхами своїх союзників. А приглянемо ся, чи мають рацію.

Німцї в поході на Францію здобули Бельгію з її двома кріпостями: Лієжем і Намуром. В поході на французьку столицю Париж мусїли здобути всї французькі твердині від німецької границї. І Німцї здобули на 1-ній лінії: Ліль, Валянсієн, Мобеж, Мезієр, Льонві; на 2-гій лінії: Амієн, Ля Фер, Ляон, Реймс, Шалон. Облягають ще Туль і Верден, а крім того мали би ще здобути Епіналь і Бельфор. Отже загалом в поході проти Франції здобули вже 12 твердинь, а лишають ся ще 4.

Тепер Німцї почасти уступили на схід, тож не можна сказати, чи вони ще ті 4 твердинї здобудуть, чи ні, чи ще вдарять на Париж, чи ні.

Але припустїмо, що вони цїлком уступлять з Франції. Чи се німецька невдача?

Нї! Бо Німцї не вертають ся під напором Французів та з порожними руками. Вони вертають ся, бо того вимагає їх власна воєнна тактика: притім не поносять жадних страт, а Францію лишають розбиту. Знищили майже всї її форти, забрали поживу, гроші і т. д. і лишають її безборонну, не заслонену, а столицю Париж знищили самі Французи зі страху перед Німцями, бо воєнний комендант столиці Ґаліені звелїв усї доми довкруги Парижа за фортами збурити. Отже, чого ще там іти Німцям? Хиба по гроші! Але за гроші не варта тратити людське життє. Вистарчить, що завдали Французам сильний удар і навчили їх розуму, а Парижа їм не треба і взагалї французької землї вони не візьмуть.

Колиж тепер Німцї більшу силу звернуть проти Росії, то розібють її армію і легко пійде здобутє Польщі, України, Прибалтийського краю і Фінляндії. Богато залежить тут на прискоренню війни, бо надходить осїнь, можуть настати дощі, болота, а в Росії тоді тяжко вести війну. А тепер, коли Росія під напором французького уряду покинула свій старий плян (втїкати в глибину Росії і чекати на зиму, аби неприятель вернув ся), — Німеччина й Австрія знаходять ся в корисним положеню, бо мають російську армію близко та, як її розгромлять, то можуть приступити до подїлу Росії і ще перед зимою може прийти конець „великої і недїлимої Росії".

З уваги на то відворот Німців може мати дуже сумні наслідки для Росії і Москалї найменьше мають причини тїшити ся.

Французи можуть тїшити ся хиба тим, що Парижа не знищили Німцї, але самі вони зі страху перед Німцями, однаке їх чванливість, що пійдуть на Німеччину, сьміщна. Німеччина заслонена від Франції цїлим ланцухом кремезних твердинь, які є за страшні для Французів і їх гармат. Натомісць Німець назад до Франції має отвертий шлях, бо збурив французькі твердині і по розбитю Росії мігби ще раз загостити до її щирої союзницї, французької републики.

ЯК УСТУПАЮТЬ МОСКАЛЇ?

Французько-російська втїха з відвороту Німців у Франції має на меті відвернути увагу від російського відвороту з Німеччини, зі Східних Прус. Німцї у Франції, як ми вже сказали, посувають ся на схід дуже поволи і лише длятого, щоби зменьшити свою лінію і щоб французької землї бють Французів, котрі „відносять побіду" на своїх плечах серед утечі, а Москалї зі Східних Прус втїкли серед страшного переполоху за російську границю протягом кількох днів, побиті на голову німецькою армією. Притім ще Німцї взяли богато Москалів до неволі та здобули много московських гармат і амуніції.

Ішли Москалї на Берлін, а втїкли, не здобувши ані одної кріпости і до того ще знищені безпощадно.

Отже ясна річ, що Москалї втїкають з великими стратами, а Німцї уступають з великими здобутками.

Того удавана московська радість не закриє, а ще тяжше буде закрити, як утеча обіймє цїлу російську армію.

ХТО КОГО БОЇТЬ СЯ?

Часопись „Шікаґо Дейли Трібюн" одержала від свого кореспондента з Вашінґтону вість, що німецький цїсар Вільгельм II. вислав до Англії і Франції острогу, щоби не перетягали Італії на свою сторону, бо в такім разі він сьвято прирікає, що по війні прилучить Бельгію до Німеччини яко німецьку провінцію. Ся загроза занепокоїла англійських і французьких політиків, бо коли би Німеччина побідила і цїсар Вільгельм дійсно сповнив се, що заповідає, то се була би велика небезпека для Франції за сусіда, а для Англії на мори. Німеччина мала би отверту дорогу на французьку столицю Париж і мала би ключ до каналу Ляманш, який Англійці вважають своїм.

Англійці кричать, що мусять побідити, але видно з се не дуже вірять, коли по сїй загрозі німецького цїсаря сїли тихо і не докучають Італії своїми просьбами, щоби їм дала поміч.

Німеччина не любить наперед хвалити ся і не заповідає згори побіди, бо не вірить ворожбитам і ворожкам, лише силі свого народа. Той то сили так боять ся Французи, Англійці і Москалї, що аж ворожкам про свою мниму будучу побіду додають собі духа.

ДО ЧОГО СЛУЖИТЬ РОСІЙСЬКА ФЛЬОТА?

Перед 10-ма роками можна було відповісти, що на те, аби Японії мали що нищити. З причини погрому російської воєнної фльоти коло Цусїми названо навіть царську фльоту „цушімською фльотою".

Від того часу не було чути нїчого про російську фльоту, хиба про бунти серед моряків.

Аж ось тепер прийшла вість з Росії, що у великім місті Одесі (над Чорним Морем) вибухла революція і російський уряд наказав чорноморській воєнній фльоті обстріловати місто.

Отже навіть воєнна фльота служить російському цареви для усмирювання його „підданих".

Хоче цар і його уряд показати своїм „підданим", що ті податки, які вони дають на вязниці, на поліцію, на війско, на фльоту, — не йдуть на марне, а служать таки для тих… „підданих".

ЧУДОТВОРНА ІКОНА В РОСІЙСЬКІЙ ГОЛОВНІЙ КВАТИРІ.

З Росії приходять вісти, що великий князь Микола Миколаєвич, начальний командант всїх російських війск, спровадив до своєї головної кватири чудотворну ікону сьвятого Сергія Радонєйського.

Ґенерали німецької й австрійської армії дивлять ся у своїх головних кватирах на воєнні пляни і мапи, але господин Микола Миколаєвич видно зневірив ся в ті пляни, а вірить ще тілько в чуда. І дійсно було би се велике чудо, як би російська армія побідила.

Але можна дуже сумнівати ся, чи сьвятий Сергій Радонєйський схоче такими чудами дарити царя-кровопийця. Адже повинен би цар і великий князь Микола Миколаєвич знати, що уживанє чудотворних ікон до помочи у війнї се старий спосіб вояваня в Росії та, що він не помагав, бо Москалї ніколи в історії не виграли правдивої побіди. Видно, що сьвяті не є за ними, але проти них.

Коли би цар і його родина і слуги знали історію, то тепер не взивали би сьвятих надармо.

ЩО ВАРТА АНГЛІЙСЬКІ ВІСТИ З ВІЙНИ?

Англійці зараз по вибуху війни в Европі перетяли кабель між Америкою і Німеччиною на те, щоби всї воєнні вісти, які йдуть з Европи до Америки, переходили через Англію, де мали бути „занґлійщені" і вислані в такім видї, як собі того Англія бажає. Як се „занґлійщене" виглядає, мали ми вже нераз нагоду переконати ся. Брехливі вісти з поля бітви, які приходили з Франції і з Росії до англійської столиці Лондону, прикрашувано там ще відповідними кольорами і висилано сюди. Отже брехні були ще добріхувані. Колиж Англія дістала які вісти з Німеччини або Австрії, то також добріхувала, але вже в некористь тих двох держав.

На щастє є ще бездротний телеграф Марконія, яким пересилає Німеччина від часу до часу телеграми до Америки, в котрих простує брехливі вісти з Лондону. Англія пробувала нераз сим вістям перечити, але тепер вже дала спокій, бо бачить, що годі заперечити факти. Годі сказати, що Німцї не здобули твердинь, як вони вже там засїли ся.

Тепер Англійців навіть трохи встидно за доставу брехливих вістий до Америки, а найбільше не встидно за безмежну брехливість Москалїв. І ось недавно до одної телеграми з Росії англійський уряд додав таку увагу: „Взагалї телеграми з Петрограда приходять занадто пересаджені. Не можна вірити, аби Росія знищила цїлу австрійську армію, бо російська армія не осягнула ще жадного поважнійшого здобутку і головної розправи ще між тими двома неприятельськими арміями не було".

Одним словом, Англієць пригадав Москалеви його стару приповідку: „Ври, да меру знай!" („бреши, але знай міру").

Одначе то шкода Москалям пригадувати їх приповідки, бо в брехні і в нищенстві у них нема міри.

Є одна тільки наука для Америки, що не можна вірити російським вістям, (які приходять сюди через Англію), коли вже навіть союзници Росії Англія перед ними остерігає.

В. Л—ин.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN NEWSPAPER
Published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, at
83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year, for Canada three dollars a year.
Single copy: 3 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

Оплачувати ґазету треба завсіди з гори.

Гроші треба носилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий мові ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, коли з горі не було назначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", Редакція не відповідає.

З перших боїв з Москалями в Галичині і на Буковині.

Лист вояка з Буковини до редакції „Діла" у Львові.

Зиад буковинсько-російської границі принесла почта до Львова до редакції „Діла" дня 12. серпня такий лист:

„Бувши наочним сьвідком кількох сцен на терені бою з Москалями, хочу написати Вам кілька слів, на доказ, що серед наших війск є неописаний запал, відвага, підчас коли російське військо огортає панічний страх на вид нашого вояка. Коло Новоселиці раз-враз стрічаємось з ворогом, і все виходимо цілo, а російське військо в неладі уступає назад. Доказом, що ми в російській Новоселици є панами — можуть послужити щоденні трофеї здобуті на Москалях, провіянти, зброя, одежа — і полонені, котрих, разом із здобутими річами відсилають ся до Черновець. Недавно зловили наші хлопці цілу патрулю російську — до 30 людий, розоружили її і відставили до Черновець. Вчера зловили ми живцем одного офіцира (Бдуленка) з кількома людьми, котрий однак лишив в наших руках ціле зоруженє — навіть шапку і простоволосий утік, зіставляючи своїх людий в наших руках. Коротко сказавши, — нема дня, аби ми все якихось нових полонених Москалів не відставили до нашої команди. Нині що тільки приїхали ми з границі та привезли з собою офіцира російського, котрого везли ми на фірі, а зустрічаючі нас люди витали нас всюди окликами: „Славно, молодці! На погибель Москалям!" Російський офіцир, їдучий з нами, був дуже пригноблений і зденервований, особливо в Черніівцях, де товпи народа кидали на його адресу насьмішливі дотепи! — Кінчу на разі, а дасть Бог здоровля, то незадовго пришлю допись не з границі — а з Києва, — що дай Боже!"

„Вибили Москалів до ноги..."

З північно-східного кутка пишуть до редакції „Діла": Дня 12-го серпня полк або більше піхоти російської пробував вдерти ся через Залізці на нашу територію. Полк піхоти російської з 8 гарматами і відділом козаків почав острілювати одну компанію нашої краєвої оборони, котра мусїла по шести-годинній боротьбі завернути до Олієва. Тимчасом наш відділ оборони краєвої і драгонів з 4-ма гарматами зайшли Росіян з заду і вибили до ноги. Полягло наших 4, а 16 ранених. Росіян полягло, як оповідали очевидці, 500, а може і більше; бранців повезли до Львова.

„Неприятель подав ся в глиб краю".

З Вікна на Буковині доносять до „Діла": Вчера 13. серпня відділ ополченців з Вікна, Чорного Потока і буковинського Онута перестунив російську границю і заняв місцевости російський Онут, Баламутівку і Ржавинції, знищив Свут, Баламутівку і Ржавинції, знищив російські телеграфічні получення та висадив у воздух тамошний військовий, почтовий і телеграфічний уряд. Неприятель подав ся в глиб краю.

Залізці.

З урядового жерела дістало „Діло" з 13. серпня таку відомість: Передвчера в ночи ввали російські війска, а саме один полк стрільців, полк уланів і кілька батерій через границю коло Мільна аж до Залозець. Компанія оборони краєвої, котра в тім місци стерегла границь, мусїла мимо сильного опору податись назад перед перемогою до Олієва. Неприятель лишив ся в Залізцях. Надійшла поміч наших сторожий граничних і тілько дякуючи їх енерґічному опорови неприятель не мав змоги посунутись далї. Коли сьогодня (12 серпня) передполуднем надійшли з' помочю наші улани і драгони, щоби виконати коло Залозець рішаючий атак, неприятель утік в переполосї і переслїдуваний зіставив випертий на кількапятьнять кільометрів поза границю. При всїх пограничних сутичках не ходить неприятелеви про зведенє бою з нашим військом, лише тілько о непокоєнє граничного населеня, наклоноване його до зради вітчини та аґітацію в тім напрямі. Залізцї є в руках австрійських. Неприятель полишив на місци значну скількість оружя, гармат і ринштунку, а се вимовно сьвідчить про його панїку при утечі. Страти наших війск невеликі, натомісць значні страти мав неприятель.

Сокаль.

Львівська місцева ц. к. команда військова подала до загальної відомости під датою 12. серпня, що поширені по місті чутки про випадки в Сокали, а саме про здесятковане батальону австрійської піхоти, про збомбардоване і спалене міста і т. д. не відповідають дійсности. Вибух тілько огонь на двірци зелїзничім, инших пожарів не було. Кілька гарматних стрілів, які дійсно впали зі сторони неприятельських війск, не заподіяли в місті більшої шкоди, a батальон піхоти, котрий був там дня 11. серпня в акції, крім кількох ранених не мав жадних поважнійших страт і с. як інспекція виказала, повний запалу до дальшої борби.

Дня 11. серпня около 12. години в полудне привезено до Львова 29 москвофільських селян і дві женщини, зрадників з Сокаля. Зараз відбула ся воєнна судова розправа над ними. Всїх засуджено на кару смерти. Для відстрашаючого прикладу будуть вони відвезені сьогодня до села Скоморохів, відки походять і там зістануть повішені. („Діло" з 13. серпня).

Збараський повіт.

Тернопіль, 11. серпня. Передвчера прийшло в Капустинцях до перепалки між відділом загального ополченя і патрулею козаків. В часї перепалки взято до неволї кількох російських жовнірів та козака, під котрим впав кінь. Доставлено їх до Тернополя.

Добичі зпід Волочиск.

Тернопіль, 11. серпня. Вчера в ночи привезено сюди на трох фірах, ескортованих відділом кінноти, добичі взяті в Волочисках по утечі козаків. Привезено мундури, ріжних катеґорій збруї, скрині амуниції і пальнє оружє. Крім того привезено поїздом бронзове погруде царя, хоругов і документи залогуючої в Волочисках російської піхоти. Рівнож забрано в Волочисках кільканайцять козацьких коний, котрих влучено до окремих відділів нашої кінноти. Сьогоднїшна ніч на границі минула спокійно.

УКРАЇНСЬКЕ ВІЙСКО В ГАЛИЧИНІ.

НАША МОБІЛІЗАЦІЯ.

На зазив Головної Української Ради і Боєвої Управи почала ся в цїлім краю горяча робота коло зорганізовання армії наших добровольців. Богато добровольців зголосило ся просто у Львові, передівсім ті, що вернули ся з роботи з Німеччини, а прочі збирали ся у своїх повітах, випробляли ся у воєннім ділї і ждали покликана на місце збору цілої нашої армії. До 15. серпня заложено повітові боєві орґанізації в Сколім, де сейчас почали ся виписи добровольців і збірка жертв на санітарну службу, в Перемишли, де на перший поклик зголосило ся 60 добровольців, в Бережанах, Підгайцях (60 добровольців), Дрогобичи (70 добр.), Бібрці (14 добр).

В Станиславівщинї зорганізовано на поклик львівської Управи станиславівську Повітову Управу під проводом посла д-ра Льва Бачинського. Сейчас почали скоро зголошувати ся добровольці. Вправи відбували ся що дня. Люди занятї в день, вправляли ся вечерами. В недїлю, 16. м. м. зібрали ся стрільцї на зазив повітової Управи. До них промовив голова Управи др. Л. Бачинський. Його бесіди вислухали стрільцї серед найбільшої тиші і нагородили бурливими оплесками. Відтак іменував стрілецький начальник Г. Будзиновський сталого свого заступника та інструктора.

Також в инших повітах орґанізаційна праця йшла жваво вперед, а датки присилані на руки п. Кивелюка у Львові (краєвий виділ) на виправу нашим добровольцям і санітарну службу виливали з кождим днем обильнїйше. („Громадський Голос").

Дальше подаємо з львівського українського дневника „Діла" (з 15 до 23. серпня с. р.) отсї вісти про збиранє українського війска в поодиноких повітах Галичини:

Підгаєччина. Зараз по оголошеню в „Ділї" манїфесту Головної Української Ради, завязав ся в Підгайцях дня 8. серпня за почином д-ра Володимира Бачинського громадський і повітовий комітет для переведеня орґанізації Українських Січових Стрільців в повіті. Головою комітету став д-р Володимир Бачинський, заступником Осип Лісїкевич, скарбником Іван Кадайський, секретарем Олександер Маркевич, членом Андрій Тихий, міщанин. Вибрано також секцію кватирункову. Комітет забрав ся сейчас до дїла і ще того самого вечера гислав окремих пішних післанців до близших громад, а до дальших розіслав відозви почтою.

Перша відізвала ся на зазив громада Котузів, відки зголосило ся 12 добровольців, дальше Володина (19 добровольців), Зарваниця (4 добровольців), Божиків (9 добр.), Рудники (8), Старемісто, Заставці, Посів (по одному) Баків (5). З инших громад не наспіли ще зголошеня.

Збірка добровільних датків в Підгайцях принесла 180 К 82 с. Крім сього збирано датки по всїх громадах.

Долинщина. Село Перегінсько, одно з найбільших сіл в Галичині, дало до 1200 жовнірів і 120 фір на підводи для армії. Коли нарід довідав ся про виповіджене війни найбільшому ворогови нашому, приняв сю відомість із запалом. Всї кинули ся до роботи.

Начальник громади Михайло Кропивич скликав зараз засїдане ради громадської, де одноголосно ухвалено 500 корон на Червоний Хрест. Потім скликав народ перед дім громадський; тут промовив один з учителів і між иншим звернув ся в горячих словах до молодїжи, щоби вписувала ся до наших Стрільців Січових і йшла добувати лїпшої долї для нашої країни. По сїм зараз вписувались добровольці, що найсьвідомійші Українцї. На другий день завязав ся боєвий комітет; увійшли до него: о. Андрій Кухта, Вол Чолїй і Андрій Бойко — і до нині (19. серпня) вписалось кількадесять молодців. В навечерє уродин цїсаря, коли надійшла приватна відомість, що австрійські хоробрі війска віднесли велику побіду над Сербами, загреміли моздїрі і стріли, збіг ся народ з цілого села, а коли начальник громади, а потім д-р Тресневський в довшій патріотичній мові поділив ся сею відомостю з народом, нарід відспівав гимн і многолїтствіє монархови. Потім відбув ся похід через село, а нарід підносив оклики радости, співаючи піснї патріотичні. В сам день уродин цїсаря відбула ся в двох церквах Служба Божа.

По богослуженю процесія з тисячами зібраних пійшла до фіґури сьв. Онуфрія — де відправили о. Гр. Сопрука і о. Анд. Кухта соборний акафист за успіхи наших воїнів. По відправі забрав голос один з учителів, а окликам на честь цїсаря і воїнів та й окликам „ганьба" для наших ворогів не було кінця. Наше патріотичне жіноцтво як п. Сальцова, п. п. Треснєвська і Чапельська, жени лїкарів і инші на борзї зложили комітет і враз з вибраними начальником громади і о. Сопрукою людьми що найповажнїйшими громадянами пійшли в село від хати до хати збирати лепти на український Червоний Хрест і на боєвий фонд. Праця розпочалась горяча для відродженя і визволеня з кайдан України.

Бережанщина. Дня 8. серпня основано в Бережанах Повітову Управу Січових Стрільців, на якої поклик зголосилось на місци 63 добровольців. При повітовій управі основано секцію Українського Червоного Хреста. На перший поклик зібрано 120 К на У. Ч. Х. З рамени Пов. Управи веде ся самаритянський курс під проводом д-ра О. Ковшевича.

Самбірщина. В недїлю, 9. с. м. уладили Українцї зі Самбора манїфестаційний похід за війною під ратуш, потім до старовства, а по промові старости по українськи, під місцеву ц. і к. команду, де на промову д-ра Стахури відповів командант. По промовах д-ра Стахури, о. Рабія і Герасимовича коло „Бесіди", які відносили, що тільки ся війна може принести російській Україні волю, коли Росія буде побита, величавий похід розвязав ся при співі „Ще не вмерла Україна".

Львівський повіт. Дня 16. серпня зголосило ся в таборі „Січових Стрільців" в Гаях зі Звенигорода, львівського повіта, 28 добровольців. Рівночасно зложено на руки сотника і команданта табору Івана Чмоли готівкою 101 корон, які зібрано в селї в однім дни, а для кухнї доставлено харчів на других сто корон.

Болехівщина. По оголошеню в „Ділї" манїфесту Головної Української Ради завязав ся в Болехові Комітет на округ судовий болехівський для переведеня орґанізації Українських Стрільців. В склад комітету входять о. Теодот Ярема, голова, ресят Ів. Чехович, заст. голови, др. Остап Навроцький, секретар, Наталія Кобринська і Осип Лісїкевич.

Комітет забрав ся до дїла і до сеї пори зорганізував 58 добровольців та зібрав кількасот корон на виправу для них.

По відбутю кількадневних вправ з добровольцями Комітет відвіз їх до Стрия.

Дня 20. серпня зібрались всї добровольцї на Службу Божу в церкві, де промовляв до них дуже патріотично о. Ярема, вказуючи в горячих словах на їх сьвятий обовязок в історичній хвилї.

Калущина. На першу вістку проголошення війни завязав ся в Калуши комітет повітовий, складаючий ся з найчільнїйших людий охочих до працї.

Комітет сей зібрав сейчас першої лиши 203 К 20 с. і вручив місцевому комітетови в ц. к. старостві на потреби Червоного Хреста.

В Калуши заснувала ся Повітова Управа з рамени Головної Української Ради, котра урядила самаритянський курс в сали Народного Дому, в котрім бере участь около сто жінок і мущин з інтелїґенції і з міщанства.

Повітова управа виготовила відозву до українського населеня калуського повіта в цїли завязаня громадських комітетів, та припоручила своїм мужам довіря й орґанїзаторам, щоби як найскорше і як найточнїйше виповнили припорученя, видані у відозві.

Відділ адміністраційний самаритянського кружка заняв ся списуванєм льокалів, котрі мешканцї Калуша, Українцї відступлять для ранених у війні.

Золочівщина. Доносять до львівської „Свободи" (з 20. серпня с. р.) з села Скварявн (золочівського повіта): Теперішні воєнні часи примусили нас застановити ся над тим, як запобігти бракови робітників і не дати пропасти прегарному врожаєви. Місцевий парох о. Дольницький до спілки з начальником громади зорганізували село в той спосіб, що навіть найбіднїйші люди мають вчас все збіже зібране та звезене. На поли остала лише ярина та гречка. Серце радїло, коли бачили ми повну зрозуміня ваги хвилї посьвяту тих, які остали дома. Орґанізацію робіт переведено в сей спосіб, що поділено село на шість частин, кожда з окремим, власним провідником, найповажнїйшим та найдосьвіднїйшим господарем з тої частини. Що дня рано обходив провідник всі віддані під його догляд хати та потував, що вже є в стодолї, а що в поли. Всюди порядок і мир, всюди прихильне відношенє громадян до себе і довірє до провідників. Коли який з громадян не хотів повинувати ся приказам орґанїзаторів, то мусїв заплатити грошеву кару, яка йшла в половині на український „Червоний Хрест", а в половині на Українських Січових Стрільців.

Наше село сьвідоме великої хвилї. Воно знає, що тепер настала пора, коли маємо здобути Вільну Україну. Вислїв своїм почуваням дало воно в сей спосіб, що рішило добровільно оподаткувати ся на потреби України. Орґанізацію податку переведено в сей спосіб, що кождий господар є обовязаний платити що місяця 8 сотиків від кождої душі, яка перебуває стало в його хатї. Як бачимо, податок не великий, а прецї, коли візьмемо на увагу, що село числить около 2.000 душ, то що місяця буде около 80 К на цїли українських добровольців. Так сповняєть ся приповідка: „Громада по нитці, бідному сорочка". А сорочок для наших героїв потреба. Потреба для них і харчів, потреба і оружя. Пишемо про се не, щоби перед сьвітом похвалити ся, а тому, щоби візвати і инші громади до наслїдуваня.

Наші молодцї не остали також глухими на голос Української Боєвої Управи. Доси зголосило ся вже дванайцять хлопців до Українських Січових Стрільців, готових іти в бій за волю України. Покищо вправляють ся ще в селї та в готові на кождий поклик явити ся в головнім таборі нашого народного війска.

Луцикоболіє.

(З приводу заповіди російського царя, що іде на німецьку столицю Берлін.)

Ой, поїхал бєлий цар
З Петрограду у Москву,
Освободил жидову
Православний ґасудар.
Ярмо царске є них сдоймил,
Русский цар, бєлий цар,
Православний ґасудар,
А на Галич положил.
Свою „волю" сїє цар
Ген от Бродов до Мостиск
І престола свого блиск
Розсїває ґасудар.
Тепер кождий русский, мишль
Ци здобуде бєлий цар,
Православний ґасудар,
Славну кріпость Перемишль.
Як здобуде її цар,
Иде на Краків в одну мить,
Відтам в Берлін поспішить
Русский цар, ґасудар.
Як Підгайці уж занял
Русский цар, бєлий цар,
Православний ґасудар
То побідником он стал.
А крім того русский цар
І Пациків поборол
І Куликів уж нашол
Православний ґасудар.
Тож ще лекше на Берлін
Пійде цар, русский цар,
Православний ґасудар,
Ніби войско, а не он.
А за войском бєлий цар,
Поманджає раз-два-три,
Наче медвідь до гори
Православний ґасудар.

За ним пійде вражий Шваб,
Бо он хоче, щоби цар,
Православний ґасудар,
Бил його слуга і раб.
Я бою ся, щоби цар
В плїн німецкий не попал,
Бо в Берлїні он пропал
Разом з войском, ґасудар.
Тож на Берлїн ти іди,
Бєлий цар, русский цар,
Але всегда, ґасудар,
Ци йдуть Німці, ти гляди!
Бій ся Бога, русский цар,
Перед Німцем утїкай,
І Берліна ся зрікай,
Православний ґасудар.
Пригадай си, як втікал
З Петербурга, ти мой цар,
Православний ґасудар,
Як у Москву ся сховал.
Твоя слава, русский цар,
Знана добре, хоч ти скрит,
Тож май нюх, позір і сприт,
Православний ґасудар.
В „правді" все ти побідиш,
Русский цар, бєлий цар,
Православний ґасудар,
Ци ти бєш ся, ци ти спиш.
Ти не бой ся, русский цар,
Нїхто знати не буде,
Як в Берліні не буде
Тебе, бєлий ґасудар.
А хто зрадить се врагам,
Русский цар, бєлий цар,
Православний ґасудар,
То я в „правді" бам-балам,
Русский цар, бєлий цар,
І заглушу вражу вість,
Всїй Україні на злїсть,
Православний ґасудар.

Сїє-то стихотвореніє сослезил
Кирило Панїкадило.

Протокол

з XIII. Головної Конвенції Р. Н. Союза в Америці, яка відбула ся на днях від 7-го до 12-го вересня (септембра) 1914 р., в „Elmwood Music Hall", на розі улиць Elmwood and Virginia, Buffalo, N. Y.

Перший день засідання.

В понеділок о 9-тій годині рано зійшли ся делегати, делегатки і урядники до церкви сьв. Івана Хрестителя при Джермейн стр., де о. Валентій Балог відправив співану Службу Божу на інтенцію Р. Н. С. а відтак панахиду за померших членів Р. Н. С. Підчас Служби Божої виголосив о. В. Балог принагідну проповідь, в якій своїми прекрасними словами змалював коротко історію Р. Н. Союза, заохочуючи делегатів, щоби старали ся положені нашими піонірами підвалини під Р. Н. Союз скріпити так, аби се вийшло на славу нашої Руси-України. Відтак попросив, щоби чесні делегати зволили ласкаво о год. 1-ій зійти ся на перше засідане конвенційне до висше назначеної галї.

Точно о годині 1-шій зійшли ся всї делегати і делегатки як також цїлий уряд Р. Н. Союза до галї, де розпочалось засідане конвенційне піснею „Царю Небесний".

Відтак забрав слово предсїдатель п. Дмитро Капітула. Отвираючи конвенцію, пояснив присутним делегатам цїль теперішної конвенції, а також вказав, длячого Головний Уряд був приневолений скликати XIII. голов. конвенцію скорше, нїж се було ухвалено на XII. головній конвенції в Віксбери, Па., а також, чому XIII. головна конвенція не могла відбути ся в Гейзелтон, Па., а відбуваєсь в Бофало Н. Й. В своїй красноріччивій бесїдї просив делегатів, щоби радили розумно і розважно над кождою точкою, яка буде порушена на сїй конвенції, аби сї наради принесли як найбільше хісна для нашої славної організації. Згадав, що маємо перед собою тяжку працю, а іменно, що мусимо нашу організацію зреформувати, то є запровадити систему плаченя після лїт, а не розметом, як се було до сего часу. Зажадали сего стейти Ню Йорк і Род Айленд, а вкоротцї і решта стейтів також сего зажадає. Щоби оминути се лихо, яке грозило зліквідованем або розвязанем нашої організації, Головний Екзекутивний Комітет, не хотячи брати за дальші наслїдки, які могли з сего повстати, відвічальности на себе, постановив скликати отсю конвенцію. Згадав також, що мусимо рівнож змінити назву нашої організації. При кінци своєї бесїди заохотив ще раз делегатів до корисної працї і па тім закінчив свою вступну бесїду, яку присутні нагородили грімкими оплесками.

Опісля покликав п. Дм. Капітула на підставі прислугуючого йому права п. Теодозія Талпаша на предсїдателя до переведеня конвенції, як також двох його заступників пп. Алексія Витязя і Василя Калину, що присутні делегати одобрили.

Президія, обнимаючи свій уряд, подякувала присутним за довірє.

По сїм п. Дм. Капітула покликав на підставі параграфу 19-го Р. Н. Союза трох членів до Верифікаційного Комітету, до якого увійшли пп.: Стефан Маційовський, Теодор Шумейко і Василь Лаврушко. Відтак слїдувало відчитанє спису делегатів і роздаванє конвенційних відзнак.

По відчитаню показалось, що на конвенцію явили ся слїдуючі делегати або їх заступники і слїдуючі головні урядники Р. Н. Союза:

1. Талпаш Теодозій (3)
2. Шиманський Стефан (2)
3. Петрочко Семен (3)
4. Пупчик Николай (2)
5. Мільо Андрій (2)
7. Рифун Павло (1)
7. Капітула Андрій (1)
7. Шквір Андрій (1)
8. Конашевич Григорій (2)
9. Кош Ілія (2)
10. Шкурат Даниїл (2)
11. Шкурат Даниїл, з. ч. 10. (1)
12. Трембач Александер (1)
13. Дзямба Антоній (1)
14. Макара Стефан (2)
15. о. Іван Ортинський (2)
16. Полянський Іван (3)
17. Дунда Стефан (1)
18. Вислоцький Семен (1)
19. Калинчук Іван (2)
20. Писечко Гриць (2)
22. Заверуха Михаїл (1)
23. Феш Петро (2)
24. Пацала Теодозій, з. ч. 70. (1)
25. Тарбай Дмитро (2)
27. Круликовський Александер (2)
28. Муха Юліян (3)
29. Озоґа Григорій (2)
30. Леньо Йосиф (2)
32. Фурин Іван (1)
33. Онущак Гавриїл (3)
35. Квочка Петро (1)
36. Корба Іван (2)
37. Смольницький Теодор (2)
38. Мельник Стефан (2)
39. о. Пристай Олекса (2)
40. Ковальчик Григорій (2)
42. Хованець Александер (3)
43. Когут Іван (1)
45. Демків Стефан (1)
46. Ґбур Михайло (3)
47. Стефанович Андрій (2)
48. Фринцко Матвій (2)
51. Карась Михайло (1)
53. Витяз Олекса (3)
54. Оліярчик Василь (1)
55. Астряб Антін (2)
56. Дикий Стефан (2)
57. Пипюк Григорій (1)
58. Ялечко Іван (2)
59. Коцан Павло (1)
61. Мигаляцький Іван (2)
63. Баль Семен (2)
64. Подольський Самуїл (1)
65. Качуряк Кость (2)
66. Павлик Даниїл (2)
67. Калина Василь (1)
69. Титла Амброзій (1)
70. Онисик Антін (1)
70. Пацала Теодозій (1)
71. Боївка Анна (1)
72. Ґалайда Николай (1)
75. Голда Іван (1)
76. Шеремета Михайло (2)
77. Станько Іван (1)
78. Семанчик Петро (2)
79. Ґаврик Іван (1)
80. Славуніїк Петро (1)
81. Чачка Володимир (2)
82. Луців Іван (2)
84. Глинський Стефан (1)
85. Мардиняк Михаїл (2)
85. Шараварко Онуфер (1)
86. Ґулячок Николай (1)
87. Кінь Стефан (1)
88. Зворецький Григорій (1)
89. Левчик Василь, з. ч. 289. (1)
90. Зелїнський Петро (1)
91. Марціновський Франко (2)
92. Шумейко Теодор (2)
94. Зень Юрій (1)
95. Прислопський Андрій (2)
96. Коропей Василь (2)
97. Голда Іван, з. ч. 75. (1)
98. Онисик Петро (1)
99. Корнова Павло (2)
100. Фринцко Матвій, з. ч. 48 (1)
101. Глинський Стефан, з. ч. 84. (1)
102. Гірняк Юрко (2)
104. Шкурат Кузьма (3)
105. Росолович Николай (1)
106. Гурей Никита (3)
107. Ковалевич Григорій (1)
108. Лаврушко Василь (2)
109. Фариняк Іван (2)
110. Мицак Михайло (1)
111. Наконечний Михаїл (1)
112. Бревка Катерина (1)
113. Курчак Атанас (1)
114. Касич Михайло (2)
115. Реґрут Василь (1)
116. Лобас Василь (1)
117. Ханачівський Михайло (1)
117. Угорчак Никола (1)
119. Лакатош Луць (1)
120. Виклич Стефан (2)
121. Бачик Юрій (1)
121. Зупко Юрій (1)
122. Черемшак Марія (2)
123. Гришко Василь (2)
124. Онушка Іван (2)
126. Валько Іван (1)
127. Буката Николай (2)
128. Ґалянка Михаїл (1)
129. Прочко Андрій (2)
130. Кульчицький Вовчко Фльоріян (1)
131. Матвей Марія (1)
132. Сова Дмитро (1)
133. Галушка Константин (2)
134. Майорош Стефан (1)
135. Джмелик Никита (2)
136. Ґойсан Яків (2)
137. Ґудз Василь (1)
138. Рудакевич Андрій (1)
139. Фрис Іван (1)
140. Рудик Іван (2)
141. Корчинський Іван (2)
142. Дронжевський Антін (2)
143. Горошок Василь (2)
144. Лящинський Домінїк (1)
145. Сеньків Григорій (1)
146. Тригук Ілько (1)
147. Мороз Дмитро (2)
148. Кульчицький Васькович Юрій (1)
149. Петришин Франко (1)
151. Турчин Катерина (2)
152. Югас Варвара (2)
153. Боберський Іван (1)
154. Ковач Михайло (1)
155. Ваверчак Іван (2)
156. Кобаний Кость (1)
157. Цепко Алексій (2)
158. Семенчук Стефан (1)
159. Скальський Петро (1)
160. Париляк Іван (2)
161. Васко Іван (1)
162. Демкович Филип (2)
163. Циґан Михайло (1)
165. Зелїнка Теодор (2)
166. Ревак Нестор (1)
168. Бажан Андрій (2)
169. Дрозд Іван (1)
170. Шостак Андрій (1)
170. Сойка Евстахій (1)
171. Стасишин Йосиф (1)
172. Ганчар Михайло (1)
173. Гірняк Юрко, з. ч. 102. (1)
174. Юшкевич Іван (1)
175. Макара Димитрій (2)
176. Коваль Іван (1)
178. Марчак Йосиф (1)
179. Петровський Михайло (2)
180. Яхимович Юліян (1)
181. Познанський Михаїл (1)
182. Артимович Теодор (2)
183. Гаранюк Гнат (1)
184. Товт Юрій (2)
185. Рапач Франко (2)
186. Тиханська Марія (2)
187. Теплий Йосиф (2)
188. Зазворський Василь (мол.) (2)
190. Скоципець Теодор (1)
191. Джинджиристий Григорій (1)
192. Береза Володимир (2)
193. Дзюрка Йосиф (1)
194. Волчук Николай (2)
196. Глинянський Михайло (1)
197. Квачан Яків (2)
198. Кавалець Николай (1)
199. Федор П. Анна (1)
200. Великанович Михайло (1)
201. Зятик Антін (1)
202. Мельник Марія (1)
203. Балко Іван (1)
204. Чіснок Стефан (1)
205. Грабар Яків (1)
206. Липський Йосиф (2)
208. Зеленяк Іван (1)
209. Войнаровський Йосиф (2)
210. Юревич Теодор (1)
211. Бусель Михайло (1)
212. Циґанко Михайло (1)
213. Ошуст Василь (2)
214. Волянський Михайло (1)
215. Кучма Семен (1)
217. Пастущин Іван (2)
218. Ткачишин Михайло (2)
219. Набережний Михайло (2)
220. Ковалик Василь (1)
221. Кривовяз Тимко (2)
222. Качмарчик Йосиф (1)
222. Кохан Михайло (1)
223. о. Сполїтакевич Володимир (2)
224. Когут Павло (1)
225. Балиґроцький Яків (2)
226. Остаф Кузьма (1)
227. Королевят Антін (2)
228. Вислоцька Марія (1)
229. Гоменчук Ілько (3)
230. Павлишин Николай (2)
231. Стецула Василь (2)
232. Кіч Николай (1)
233. Франчук Николай (1)
234. Красновський Яків (2)
237. Равлюк Іван (2)
238. Шикула Семен (1)
239. Боросевич Іван (2)
240. Зофнюк Катерина (1)
243. Шавала Олекса (1)
244. Прашкевич Тимко (1)
245. Базів Василь (2)
246. Кравчук Іван (2)
247. Колодій Тимон (2)
248. Псуй Павло (2)
249. Велґош Іван (2)
250. Маційовський Стефан (2)
251. Модний Стефан (1)
252. Мізак Анна (1)
254. Селеман Стефан (1)
255. Шищук Василь (1)
257. Цаповський Йосиф (1)
258. Коляса Петро (1)
259. Скородинський Емілїян (2)
262. Приндун Олена (1)
263. Миськів Яків (1)
264. Обсітник Юрко (1)
265. Рач Йосиф (2)
266. Кец Евфрозія (1)
267. Барней Юліянна (1)
268. Фільо Михайло (1)
269. Белзецький Петро (1)
270. Ґіль Василь (1)
271. Кирик Семен (1)
272. Ґентош Михайло (1)
274. Синидяк Іван (1)
275. Репак Зузанна (1)
275. Гнат Марія (1)
276. Підуфалий Антін (2)
277. Труш Іван (1)
278. Сьвередюк Семен (2)
280. Лазур Андрій (1)
282. Парнюс Пилип (1)
283. Міруцький Іван (1)
285. Ґрацонь Михайло (1)
286. Кіцей Михайло (1)
288. Підгайний Дмитро (1)
289. Левчик Василь (1)
290. Чачка Володимир, з. ч. 81. (1)
291. Ґлюз Теодозій (1)
292. Титар Теодор (2)
294. Ґарбінський Петро (1)
295. Стельмах Михайло (1)
296. Калїновський Василь (1)
297. Шмондюк Михайло (1)
298. Кушнїрук Іван (1)
299. Іванюк Прокіп (2)
300. Березовський Іван (2)
301. Мотлюк Іван (2)
303. Гуцул Никола (1)
304. Кречковський Петро (1)
307. Корнова Павло, з. ч. 99. (1)
309. Панчишин Ілія (1)
310. Сулик Тереса (2)
311. Хомий Олекса (1)
316. Паньків Семен (1)
317. Осухівський Віктор (1)
318. Яремко Катерина (1)
319. Туз Стефан (1)
322. Цебак Андрій (1)
323. Федоровчак Стефан (1)
324. Коцюк Михайло (1)
325. о. Гривнак С. Василь (1)
326. Пашкевич Іван (1)
327. Корпан Стефан (2)
328. о. Боярчук Осип (1)
330. Вітеняк Ілько (2)
331. Венґрин Іван (1)
332. Захарків Петро (1)
333. Кіч Іван (1)
334. Гладкий Олекса (1)
335. Прочко Андрій, з. ч. 129. (1)
336. Волянський Василь (2)
338. Янковський Франко (2)
339. Сорока Іван (1)
340. Мацунський Іван (1)
341. Волянський Петро (1)
342. Вадяк Йосиф (1)
343. Кавалкевич Іван (1)
347. Душнак Теодор (1)
348. Куріца Тимко (1)
349. Салак Іван, з. ч. 366. (1)
350. Капґанюк Іван (1)
353. Шкільняк Гриць (1)
355. Юркевич Стефан (1)
356. Ванько Мирон (1)
357. Візний Андрій (1)
358. Задорожний Григорій (1)
359. Сікорський Петро (2)
360. Савіцький Стефан (1)
363. Мацкула Іван (1)
365. Черкес Теодор (1)
366. Салак Іван (1)
367. Мельник Василь (1)
368. Яцишин Гавриїл (1)
369. Марців Іван (1)
371. Бойкевич Григорій (1)
372. Костюк Василь (1)
374. Завойський Дмитро (1)
375. Войнаровський Йосиф, з.ч.209. (1)
376. Чена Іван (1)
377. Москаль Стефан (1)
378. Угорчак Никола, з. ч. 117. (1)
379. Клим Михайло (2)
380. Калїнчак Василь (1)
381. Вовк Йосиф (1)

Головний Уряд Р. Н. Союза.

Дмитро Капітула, предсїдатель
Марія Білик, місто-предсїдателька
Михайло Угорчак, секретар рекордовий
Семен Ядловський, секретар фінансовий
Алексій Шарпонь, касієр
о. В. Балог, контрольор
Стефан Миляновин, контрольор
Йосиф Ялечко, контрольор
Іван Глова, радний
Николай Ваверчак, радний
Володимир Каськів, радний
Петро Мотало, радний
о. Мирон Данилович, радний
Андрій Гальчак, радний
Осип Стеткевич, редактор „Свободи".
Андрій Савка, завідатель „Свободи".

Члени „Просьвітної Комісії":

Др. В. Сїменович
Дмитро Андрейко
Юліян Павчак.

(Дальше буде).

Михайло Соколовський пошукує **ЙОСИФА ГУРАНСЬКОГО**. Хто би знав дещо о нїм, просить ся донести на адресу: Михайло Соколовський, 447 Westminster Str., W. Clening Co., Providence, R. I.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

На численні запити членів У. Н. Союза подаєть ся отсим до загального відома, що на підставі законів ріжних стейтів постепенний податок (після лїт) буде побирати ся від членів після того віку, який члени будуть мати з хвилею заведеня сего податку.

Головний Виділ
Українського Народного Союза.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC.,

of „Svoboda" published weekly
at Jersey City, N. J., required by the Act of August 24, 1912.

NOTE.—This statement is to be made in duplicate, both copies to be delivered by the publisher to the postmaster, who will send one copy to the Third Assistant Postmaster General (Division of Classification), Washington, D. C., and retain the other in the files of the post office.

NAME OF—		POST-OFFICE ADDRESS.
Editor,	J. Stetkewicz	83 Grand St., J. C.
Managing Editor,	J. Stetkewicz	83 Grand St., J. C.
Business Manager,	A. Sawka	83 Grand St., J. C.
Publisher.	The Little Russian National Union of America.	83 Grand St., J. C.

Owners: (If a corporation, give names and addresses of stockholders holding 1 per cent or more of total amount of stock.)

Fraternal Order

Known bondholders, mortgagees, and other security holders, holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities:

None

Average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date of this statement. (This information is required from daily newspapers only).

A. Sawka, manager

Sworn to and subscribed before me this 17th day of September, 1914.

[Seal.]

Stefan Milanowycz
Notary Public of N. J.
(My commission expires 1915.)